राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियानाच्या (NMAET) कृषि विस्तार उप अभियानातंर्गत, राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांमध्ये सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) योजना सन २०१८-१९ मध्ये राबविण्यासाठी प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देणे तसेच सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा रु. १६६४.११ लक्ष निधी वितरीत करणेबाबत..

**महाराष्ट्र शासन**

**कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग**

**शासन निर्णय क्रमांकः संकीर्ण २०१८/प्र.क्र. ९०/३-अे,**

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२

**दिनांक : १९ जुलै, २०१८**

**वाचा -**

१) केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. एफनं.३६-२८/२०१७- अेई, विस्तार कक्ष, दि.१५.६.२०१८ ची तीन पत्रे

२) संचालक आत्मा यांचे पत्र क्र.आत्मा/ प्र.क्र.०३-१८/लेखा /निवि/६६३/२०१८, दि.२५.६.२०१८

**प्रस्तावना -**

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियानांतर्गत ( NMAET) कृषि विस्तार उप अभियान राबविण्यात येत आहे. सदर उप अभियानात राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांमध्ये सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) ही योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या ६०:४० अर्थसहाय्याच्या प्रमाणात राबविण्यात येते. सदर योजना सन २०१८-१९ मध्ये राबविण्यासाठी एकूण रु. ११३८२.६८ लक्ष रकमेचा राज्य कृती विस्तार आराखडा (SEWP) तयार करण्यात आला असून त्याअंतर्गत केंद्र हिस्सा रु. ६७०५.३६ लक्ष व राज्य हिस्सा रु. ४६७७.३२ लक्ष असा आहे आणि तो राज्य प्रकल्प मंजुरी समितीच्या (SLSC) मान्यतेने केंद्रीय कृषि मंत्रालयाच्या मंजूरीसाठी सादर करण्यात आला होता.

त्यानुसार, केंद्र शासनाने सन २०१८-१९ मध्ये सदर योजनेकरिता रु. ११३८२.६८ लक्ष रकमेच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे तसेच, दि. १५.६.२०१८ च्या पत्रान्वये केंद्र हिश्याचा सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी रु. १६६४.११ लक्ष, अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी रु. २०९.८१ लक्ष व अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी रु. १८३.०७ लक्ष असा एकूण रु. २०५६.९९ लक्ष निधी वितरीत केला आहे, त्यानुषंगाने समरुप राज्य हिश्याचा रु. १३७१.३२ लक्ष गृहीत धरता सद्यस्थितीत, एकूण रु. ३४२८.३१ लक्ष निधी वितरीत करता येणे शक्य आहे. त्यानुषंगाने, या शासन निर्णयान्वये सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सर्वसाधारण प्रवर्गाचा निधी वितरीत करण्याची आणि अनुसूचित जाती व जमाती प्रवर्गाच्या निधी वितरणाचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे -

**शासन निर्णय :**

१. सन २०१८-१९ मध्ये केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियानाच्या (NMAET) कृषि विस्तार उप अभियानातंर्गत, राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांमध्ये सुधारणांकरिता

सहाय्य (आत्मा) या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी रु. ११३८२.६८ लक्ष (रुपये एकशे तेरा कोटी ब्याऐंशी लक्ष अडूसष्ट हजार फक्त) रकमेच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजनेचा चालू वर्षासाठी मंजूर करण्यात आलेला राज्य कृती विस्तार आराखडयाचा तपशील या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या **परिशिष्ट अ** मध्ये नमूद केला आहे.

२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी चालू वर्षाकरिता सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा रु. १६६४.११ लक्ष (रुपये सोळा कोटी चौसष्ट लक्ष अकरा हजार फ़क्त) निधी अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीवर वितरीत करण्यात येत आहे. त्या समरुप राज्य हिश्याचा निधी जिल्हा नियोजन व विकास समिती (DPDC) निधीतून उपलब्ध करुन घ्यावा. अशाप्रकारे या योजनेचा केंद्र व राज्य हिश्याचा (DPDC मधून) मिळून एकुण रु. २७७३.५२ लक्ष (रुपये सत्तावीस कोटी त्र्याहत्तर लक्ष बावन्न हजार फ़क्त) निधी सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी चालू वर्षी पहिल्या हप्त्यात वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. योजनेकरीता प्रत्यक्ष वितरीत करण्यात येणा-या निधीच्या मर्यादेत योजनेची अंमलबजावणी करावी, तसेच सदर खर्च चालू वर्षी पुढील लेखाशिर्षाखाली अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या निधीतून भागवावा.

| अ.क्र. | प्रवर्ग | लेखाशिर्ष |
|---|---|---|
| १. | सर्वसाधारण | मागणी क्रमांक डी-३,<br>२४०१ पीक संवर्धन,<br>१०९ विस्तार व प्रशिक्षण,<br>(०१) (४४) राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करण्याकरिता सहाय्य (आत्मा) -उप अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%)<br>(२४०१ ४४४५), ३३ अर्थसहाय्य |
| २. | अनुसूचित जाती | मागणी क्र. डी-३,<br>२४०१ पीक संवर्धन,<br>१०९ विस्तार व प्रशिक्षण<br>(०१)(४४) राज्याच्या विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करिता सहाय्य (आत्मा) -उप अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%)<br>(२४०१ A४३२), ३३ अर्थसहाय्य |
| ३. | अनुसूचित जमाती | मागणी क्र. डी-३<br>२४०१ पीक संवर्धन,<br>१०९ विस्तार व प्रशिक्षण<br>(१)(४४) राज्याच्या विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करिता सहाय्य (आत्मा) -उप अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%)<br>(२४०१ A५१२), ३३ अर्थसहाय्य |

४. आयुक्त (कृषि) यांनी या योजनेसाठी केंद्र शासनाने विहीत केलेल्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन योजनेंतर्गत उद्दिष्ट निहाय अंमलबजावणीच्या सविस्तर सूचना क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात, त्यामध्ये पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्यात याव्यात.

i. लाभार्थी निवडताना अत्यल्प व अल्प भू-धारक, महिला शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे व अशा लाभार्थ्यांना देण्यात आलेल्या लाभाबाबत स्वतंत्र नोंदी ठेवाव्यात.

ii. आत्मा कार्यक्रम सन २०१८-१९ साठी अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती या प्रवर्गासाठी वितरीत करण्यात आलेला निधीचा केवळ त्याच प्रवर्गासाठी वापर करण्यात यावा.

iii. या कार्यक्रमाचे मुल्यमापन त्रयस्थ संस्थेकडुन (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.

iv. सन २०१८-१९ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी तालुका कार्यालये/ पंचायत समिती/जिल्हाधिकरी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच, ती यादी कृषि विभागाच्या वेबसाईटवर देखील प्रदर्शित करावी

५) सन २०१८-१९ मध्ये राज्यात सदर योजनेची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टिने, पुढील अधिकाऱ्यांना नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

| **अ.क्र.** | **स्तर** | **नियंत्रण अधिकारी** | **आहरण व संवितरण अधिकारी** |
|---|---|---|---|
| १. | आयुक्तालय स्तर | आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे | सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी, आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. |
| २. | जिल्हास्तर | संबंधित प्रकल्प संचालक आत्मा | संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी. |

६) या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला सर्व निधी सर्व जिल्हयांना पीएफ़एमएस प्रणालीव्दारे वितरीत करावा.

७) सदर योजनेंतर्गत सन २०१७-१८ मध्ये वितरीत केलेल्या निधीचे लेखापरिक्षीत केलेली उपयोगिता प्रमाणपत्रे ( Audited Utilizaton Certificates ) सत्वर सादर करावीत.

८) सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१८/प्र.क्र. ६९/अर्थ-३, दिनांक २ एप्रिल, २०१८ मधील अटींची पुर्तता करुन सदर परिपत्रकान्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८०७१९१५००५९९७०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Shrikant Chandrakant Andge

Digitally signed by Shrikant Chandrakant Andge
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Agriculture And ADF Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=5d5ab93b4e4f2fcd87e12fe19b8965025d482b1bee0fffa a62085c34db6bfd8c, serialNumber=d8d9626c9e038380cd235c048f20d7ce74cffd3a95 f2ac3c192e9c991f358271, cn=Shrikant Chandrakant Andge
Date: 2018.07.19 16:20:18 +05'30'

**( श्रीकांत आंडगे )**
**उप सचिव, महाराष्ट्र शासन**

**प्रती** -

१) मा.मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

२) मा.राज्य मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

३) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

४) आयुक्त (कृषि) तथा राज्य नोडल अधिकारी आत्मा, कृषि आयुक्तालय, पुणे
५) संचालक ( आत्मा ), कृषि आयुक्तालय, पुणे
६) सर्व जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष आत्मा नियामक मंडळ ( मुंबई शहर व मुंबई उपनगर वगळून )
७) सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
८) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
९) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद तथा उपाध्यक्ष आत्मा नियामक मंडळ
१०) संचालक वनामती, नागपूर
११) उप संचालक, आत्मा, सामेती, पुणे
१२) सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१३) सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
१४) सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा),
१५) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
१६) कृषि विकास अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
१७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१८) महालेखापाल - १/२(लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई /नागपूर
१९) वित्त विभाग (का.व्यय-१) (अर्थसंकल्प-१२)(अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.३२
२०) नियोजन विभाग, कार्यासन - १४१४, १४३१, मंत्रालय, मुंबई.३२
२१) कार्यासन अधिकारी, २-अे, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२२) निवड नस्ती (कार्यासन-३अे)

परिशिष्ट - अ

कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१८/प्र.क्र. ९०/३-अे, दि. १९.०७.२०१८ सोबतचे विवरणपत्र

आत्मा योजनेंतर्गत सन २०१८-१९ चा राज्य कृती विस्तार आराखडा

| State Extension Work Plan SEWP 2018-19 Under Support to State Extension Programmes for Extension Reforms (ATMA) Maharashtra | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Sr. No.** | **Indicative Activities to be Undertaken** | **Cost norms** | | | **Remarks** | **SEWP 2018-19** | |
| | | **Unit** | **Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh)** | **Tentative Ceiling on Activity** | | | |
| **1** | **2** | **3** | **4** | **5** | **6** | **Physical** | **Financial (In Rs. Lakh)** |
| | **State Level Activities** | | | | | | |
| A.1 | Monitoring & evaluation | | | | | | |
| | (a)Quarterly review workshops and R-E Interfaces (pre-seasonal). | Per workshop/ Interface | 0.75 | 2.25 | Up to a maximum of 3 Workshops | 3 | 2.25 |
| | (b) Concurrent Monitoring & Evaluation. | Annually | 12.00 | 8.00 Lakh for States below 100 blocks | Yearly activity shown as 3rd Party M&E has been changed toyearly concurrent evaluation. | 0 | 12.00 |
| | (c) Expenses for Inter Departmental Working Group on extension reforms and other contingencies including Operational support TA/ DA, hiring of vehicle/POL, and contingencies for officers of State Nodal Cell and State Coordinator & Gender Coordinator | Per year | 8.5 | 5.00 Lakh for States below 100 blocks | This includes operational expenses for SFAC also. | 1 | 8.50 |
| A.2 | (a) Training courses – National/ Inter State / within the State (SAMETI) level - Both Govt. & Non-Govt. extension functionaries (including NGOs, Para Extension Workers, Input Suppliers, Farmer Friends, ATM, BTM, Project Director, Dy. Project Director, Director & Faculty of SAMETI,Officers of SNO etc) | Per day per Participant | 0.015 | Avg. 2.0 per block | Up to 10 functionaries per Block for trainings preferably between 3 to 30 days. | 5265 | 78.97 |
| | (b) Induction Training of ATMA functionaries | Per day per Participant | 0.01 | actuals | Actual no. of BTMs & SMSs in position in 2014-15 and the newly recruited BTMs & SMSs in subsequent years. | 4345 | 43.45 |
| | (c) Refresher Training of all ATMA functionaries | Per day per Participant | 0.01 | actuals | Actual number of all technical functionaries minus the BTM & SMSs who are being provided with induction training. | 1070 | 10.70 |
| | (d) Development of Quality Resource Material for Training & HRD Interventions | Per day per Participant | 0.015 | 15 Workshop Days per State for states with less than 100 blocks | 10 Experts/ Participants are expected to participate in each Workshop to be held once in two years | 30 | 0.45 |
| A.3 | Exposure Visit of extension functionaries and PRI members to progressive states. (A group of minimum 5 participants). | Per participant per day | 0.01 | Avg. 0.75 per block | Up to 5 functionaries per Block per batch of an Exposure Visit. Maximum period of an exposure visit not to exceed 7 days (excluding journey time). | 10000 | 100.00 |
| A.4 | Organization of State level exhibitions/ KisanMelas/ Fruit/ Vegetable shows etc. | Per Year | 6.00 | 6 | One Exhibition / year | 1 | 6.00 |
| A.5 | Participation in Krishi Expo & Regional Fair organized /supported by DAC. | Per State | 2.00 | 2 | Actuals limited to the activity ceiling | 1 | 2.00 |

| Sr. No. | Indicative Activities to be Undertaken | Cost norms | | | Remarks | SEWP 2018-19 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Unit | Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh) | Tentative Ceiling on Activity | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Physical | Financial (In Rs. Lakh) |
| A.6 | Award for best performing ATMA | Per Year | 1.50 | 1.5 | Trophies and certificates can be given for overall performance and for selected activities. | 1 | 1.50 |
| A.7 | **(a) Farmer Awards – Best farmers representing different areas of agriculture** | | | | | | |
| | State level | per year per farmer | 0.5 | 5.00 per state | 10 farmers per state @ 2 farmers per activity | 10 | 5.00 |
| | District level | per year per farmer | 0.25 | 2.50 per district | 10 farmers per district @2 farmers per activity | 340 | 85.00 |
| | (b) Incentive for Exemplary Extension Work to District/ Block level Extension functionaries | No. of Awards | 0.25 per season for kharif, Rabi and zaid | 0.15 + 0.10 for first and second prizes respectively in each season | 2 Awards per 3 cropping season @ Rs.15000 for 1st positionand 10000 for 2nd position (thrice a yr.) | 2 | 0.50 |
| | c) Incentivising Scientists and ext. personnel | Lumpsum | 100.00 | 100 | 1.00 crore lump sum for incentivising Scientists and ext. personnel and 1 ,2,3, | 0 | 2.00 |
| | d) Lumpsum grant for PPP model | Lumpsum | 100.00 | 500 | 5 crore for PPP model | 0 | 0.00 |
| **A-8** | **For SAMETI** | | | | | | |
| | a)Operational Expenses for SAMETI | per year | Avg.0.14/Block | | | | 49.14 |
| | (b) Documentation of success stories etc. (preparation and dissemination). | Per year | Actual | 5 | | | 3.00 |
| | (c) Vehicle hiring and POL | Per year | - | *4* | | | 4.00 |
| | Non – Recurring | One time | - | Rs. 3.00 for less than 100 blocks | One time Grant shall only be used when the hard-ware/equipment becomes obsolete | | 0.00 |
| | (d) Equipment | | | Rs.4.5 with 100-200 blocks | | | 0.00 |
| | **Sub Total A** | | | | | | **414.46** |
| **B** | **DISTRICT LEVEL ACTIVITIES** | | | | | | |
| | I. Farmer oriented activities: | | | | | | |
| B.1 | Developing / Revisiting Strategic Research & Extension Plan (SREP) | Per district | 1.5 | 1.5 per district | One time | | 0.00 |
| B.2 | Training of farmers for not more than 7, 5 and 2 days duration respectively. | | | | | | |
| | (a) Inter-State | Per farmer per day | 0.0125 | 0.50 per block | Cost norms are inclusive of: | 14040 | 175.50 |
| | (b) Within State | Per farmer per day | 0.01 | 0.75 per block | | 21060 | 210.60 |
| | (c) Within District level | Per farmer per day | 0.004/0.0025 | 4.00 per block | Likely expenditure or State / location specific cost norms needs to be got approved in advance. | 105050 | 342.22 |

| Sr. No. | Indicative Activities to be Undertaken | Cost norms | | | Remarks | SEWP 2018-19 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Unit | Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh) | Tentative Ceiling on Activity | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Physical | Financial (In Rs. Lakh) |
| B.3 | **Organizing Demonstrations** | | | | | | |
| | (a) Demonstration (Agri.) | Per demonstration | Upto 0.04 per demo* of 0.4 ha. | 5.00 per block | Frontline demonstration at Farm School on a maximum area of 2.5 acre at same rates as approved under the Guidelines of National Food Security Mission for the crops mentioned therein. For other crops rates, rates may be decided by ATMA MC subject to a maximum of Rs. 4000 acres covering items mentioned in NFSM Guidelines.The approved norms under NFSM for Rice/ Wheat/ Pulses is Rs.Rs.3000/ acre and Rs.2000/ acre for coarse cereals | 25000 | 1000.00 |
| | (b) Demonstration (allied sector) | Per demonstration | 0.04 per demo for allied sectors | 2.00 per block | | 8750 | 350.00 |
| B.4 | **Exposure visit of farmers –** | | | | | | |
| | (a) Inter State | Per participants per day | 0.008 | 0.04per block | Up to 5 farmers per Block per batch of an Exposure Visit. Maximum period of an exposure visit not to exceed 7 days (excluding journey time). | 12285 | 98.28 |
| | (b) Within the State | Per participants per day | 0.004 | 0.80 per block | Up to 5 farmers per Block per batch of an Exposure Visit. Maximum period of an exposure visit not to exceed 5 days (excluding journey time). | 70200 | 280.80 |
| | (c) Within District | Per participants per day | 0.003 | 0.30 per block | Up to 5 farmers per Block per batch of an Exposure Visit. Maximum period of an exposure visit not to exceed 3 days (excluding journey time). | 35100 | 105.30 |
| **B.5** | **Mobilization of farmer groups of different types including Farmer** | | | | | | |
| | (a) Their capacity building, skill development and support services | Per group/ per year | 0.05 | 1.00 per block | Upto 20 groups per block | 3510 | 175.50 |
| | (b) Seed money /revolving fund | Per group | 0.1 | 1.00 per block | Only to viable groups on competitive basis | 1400 | 140.00 |
| | (c) Food Security Groups | Per group | 0.1 | 0.20 per block | 2 FSGs/Block is mandatory. These will be all women farmers' groups and Seed Money will be given for Household food security garden. | 702 | 70.20 |
| B.6 | Rewards and incentives –Farmer Groups | Per year per group | 0.2 | 1.00 per district | Best organized group representing different enterprises (5 groups) | 170 | 34.00 |
| B.7 | Farmer Awards | Per year per farmer | 0.1 | 0.50 per block | Best farmers representing different enterprises at Block Level | 1053 | 105.30 |
| | **Sub Total** | | | | | | **3087.70** |

| Sr. No. | Indicative Activities to be Undertaken | Cost norms | | | Remarks | SEWP 2018-19 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Unit | Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh) | Tentative Ceiling on Activity | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Physical | Financial (In Rs. Lakh) |
| B.8 | District level exhibitions, kisanmelas, fruits/ vegetable shows. | Per district | | 4.00 per district | | 34 | 136.00 |
| B.9 | a) Information dissemination through printed leaflets etc and local advertisements. | Per district | - | 4.00 per district | | 34 | 136.00 |
| | b) low cost publication | Per Publication | Rs.72/Block | 0.72 per block | Desirable component-10 copies of 6 publications @` 12 publication (max.) to be distributed in all the villages of the block | 34 | 87.72 |
| B.10 | (a) Development of technology packages in digital form to be shared through IT network. | Per package | 0.2 | 2.00 per district | For production of max. 10 packages | 170 | 34.00 |
| **Sub Total** | | | | | | | **393.72** |
| | III. Agricultural Technology Refinement, Validation and Adoption: | | | | | | |
| B.11 | (a) Farmer Scientist Interactions at district level 25 farmers for 2 days. | Per interaction | 0.2 | 0.40 per district | 2 interactions per district | 68 | 13.60 |
| | (b)Designate expert support from KVK/SAU at District Level | Per Month/per District | 0.02 | 0.24 per District | KVKs/SAUs have to designate expert in charge of one district. He would provide instant guidance to district functionaries/BTMs/SMSs within his respective district. The support includes that of Mobile Phone | 34 | 8.16 |
| | (c) Joint visits by Scientists & Extension Workers | per visit per district | 0.012 in 2014-15 | 0.288/ district in 2014-15 | Necessary Component | | |
| | | | 0.014 in 2015 -16 & 2016-17 | 0.312/ district in 2014-15 and 2015-16 | 24, 26 & 26 visits during each yr starting from 3rd year in each Districts@ Rs.1200/ visit in the third year and Rs. 1400/ visit in 4th and 5th year | 2040 | 28.56 |
| B.12 | Organization of KisanGosthis to strengthen research – extension – farmer linkages (1 per block in each of the 2 seasons). | Per programme | 0.15 | 0.30 per block | | 702 | 105.30 |
| B.13 | Assessment, Refinement, Validation and adoption of Frontline technologies and other short term researchable issues through KVK sand other local Research Centres. | Per District | | 5.00 / district | As per assessment of KVK/ local Research Centres/ and/ or issues emerging from SREP | 34 | 34.00 |
| | **IV. Administrative / Capital expenses at District and Block level** | | | | | | |
| | RECURRING | | | | | | |
| | (a) TA/ DA and Operational expenses for district level | Per district | | 7.8 | Operational expenses may include service providers' charges and other statutory payments (these will be as per actuals) | | 265.20 |
| | (b ) Hiring of vehicles and POL | Per district | - | 1.8 | This includes TA/ DA | 0 | 61.20 |

| Sr. No. | Indicative Activities to be Undertaken | Cost norms | | | Remarks | SEWP 2018-19 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Unit | Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh) | Tentative Ceiling on Activity | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Physical | Financial (In Rs. Lakh) |
| B.14 | (c)Operational Expenses exclusively for block level (Including Hiring of vehicles and POL) | Per Block | - | 0.3 | | 351 | 105.30 |
| | (f) Operational Expenses for DFAC Meetings | Per Meeting | 0.05/Meeting | 0.8 | 4 Meetings @ Rs. 200/farmer for 25 farmers | 136 | 6.80 |
| | (g) Operational Expenses for BFAC Meetings | Per Meeting | 0.025/Meeting | 0.9 | 6 BFAC meetings @Rs.100/farmer for 25 farmers | 2106 | 52.65 |
| | Non – Recurring | (i)Per District | | 4 | One time Grant. Shall only be used when the hardware becomes | | |
| | (i) Equipment (Computer etc.) | | | | | | |
| B.15 | Farm School | | 0.29414 | | Farm Schools will be preferably organised in a cluster approach so as to have a demonstrable impact. | 1053 | 309.73 |
| | **Sub Total** | | | | | | **990.50** |
| | **Total B** | | | | | | **4471.92** |
| C. | **Innovative Activities – State Level** | | | | | | |
| C.1 | Implementation of Extension Activities through Agri-preneurs trained under Agri-Clinic Scheme or any other Scheme | To be approved by IDWG/SLSC | As per norms approved in the Cafeteria | No. of ATMA blocks x 0.25 lakh | | 351 | 35.10 |
| C.2 | P.G. Diploma in Agricultural Extension Management thourgh MANAGE | Per beneficiary | 0.15 per beneficiary | 0.325 per block | Funds would be released to MANAGE on behalf of the state based on the number of participent nominated by the state | 351 | 52.65 |
| | **Sub Total C** | | | | | | **87.75** |
| D. | **Innovative Activities – District Level** | | | | | | |
| D.1 | Support for district level Training Institutions – It may include both "operational Expenses" and Non-Recurring expenditure | One Institution per ATMA district per year. | | | | | 34.00 |
| D.2 | (i)Setting up CRS | | Rs. 14,55,000/- | Rs.65.00/state/year | | 1 | 65.00 |
| | (ii)Content Creation | | | | | | |
| | (a)Ist year for two hrs. of daily programme i.e 730 hrs/year. | | Rs. 17,15,500/- | | | | |
| | a. 2nd year for one and halgf hour of daily prog. I.e. 540hrs./year | | Rs. 12,87,800 | | | | |
| D.3 | Farmer Friend | One FF/ 2 Village | 0.06/ FF per year | Actuals | 50% is to be borne by State Govt. | 20479 | 1228.74 |
| | **Sub Total D** | | | | | | **1327.74** |
| **E.** | **OTHER INNOVATIVE ACTIVITIES** | | | | | | |
| E.1 | Innovative activities – State component | | 25 | | | 1 | 25.00 |
| E.2 | Innovative activities – District component | | 5 | | | 68 | 34.00 |
| | **Sub Total E** | | | | | | **59.00** |
| **F.** | **ITD Component** | | | | | | |
| 1 | Display Board | Rs.2000/Display Board | 15 % Villages | | | 4430 | 88.60 |
| 2 | Pico Projector | RS.30000/Pico Projector | Two/block | | | 0 | 0.00 |
| 3 | Low Cost Film Production | Rs.50000/Film | Rs.0.50 lakh/Film | | | 9 | 4.50 |
| 4 | a)Hand held Devices | Rs.20000/Device | Rs.10 Lakhs/District | | | 68 | 13.60 |

| Sr. No. | Indicative Activities to be Undertaken | Cost norms | | | Remarks | SEWP 2018-19 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Unit | Unit Cost Ceiling (In Rs. Lakh) | Tentative Ceiling on Activity | | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Physical | Financial (In Rs. Lakh) |
| | b)GPRS Charges | Rs.5000/Device | Rs.2.50 Lakhs/District | | | 34 | 34.00 |
| 5 | Kala Jatta | RS.10000/ Kala Jata | Rs.5.00 Lakhs /District | | | 351 | 35.10 |
| | **Sub Total F** | | | | | | **175.80** |
| **G** | **Specialists and Functionery Support** | | | | | | |
| **G - 1** | **State Level** | | | | | | |
| | 1.State Coordinator | | Rs.0.5 Lakhs/Month | | | 1 | 6.00 |
| | 2.Gender Coordinator | | Rs.0.4Lakhs/ Month | | | 1 | 4.80 |
| | 3.Director (SAMETI) | | Rs.1.0lakhs/ Month Approx. | | | 1 | 15.00 |
| | 4.Faculty/Dy Director (SAMETI) | | Rs.0.8lakhs/ Month Approx. | | | 8 | 96.00 |
| | 5.Accountant Cum Clerk (SAMETI) | | | | | 1 | 6.00 |
| | 6.Computer Programmer/Data Entry Operator (SAMETI) | | | | | 1 | 1.92 |
| | **Total** | | | | | | **129.72** |
| **G-2** | **District Level** | | | | | | |
| | 1.Project Director | | Rs.0.8lakhs/ Month Approx. | | | 33 | 421.79 |
| | 2.Deputy Project Director | | Rs.0.6lakhs/ Month Approx. | | | 66 | 652.08 |
| | 3.Accountant Cum Clerk | | Rs.0.5lakhs/ Month Approx. | | | 33 | 204.00 |
| | 4.Computer Programmer/Data Entry Operator | | Rs.0.208 lakhs/Month Approx. | | | 33 | 84.86 |
| | **Total** | | | | | | **1362.73** |
| **G-3** | **Block Level** | | | | | | |
| | 1.Block Technology Manager (BTM) including operational expenses | | 0.31lakhs/Month | | | 351 | 1325.64 |
| | 2.Assistant Technology Manager (ATM) including operational expenses | | 0.183 lakhs/Month | | | 1053 | 2027.92 |
| | **Total** | | | | | | **3353.56** |
| | **Total G** | | | | | | **4846.01** |
| | **Grand Total** | | | | | | **11382.68** |